

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

II. De Christo Deo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

fapientibus idem testatur *Cas. l. 6. de bello Gallico. &c. 3.* Denique in Iure Ciuili, *L. Diuturna ff. de Legib.* Et in Iure Canonico, *dist. 1. Can. Consuetudo:* tribuitur eadē Legi scriptæ, & Consuetudini non scriptæ autoritas. Itaque Traditiones sunt legis quæ naturalis. Vide *Bell. l. 4. c. 8. de Verb. Dei.*

Regulas denique huc subicere, quibus Traditiones veræ cognoscuntur, est preterea. *1. Quod vniuersa Ecclesia, vt fidei dogmata, non scriptur. inuenitur: id Traditum esse necesse est. Quia Ecclesia, vt columna & firmamentum veritatis, 1. Tim. 3, errare non potest. Nec enim Mat. 16, Porta inferi prævalent aduersus eam.*

II. Reg. Quod vniuersa seruat Ecclesia, & id constituere nemo potuit, nisi Deus: neque tamen vsquam scriptum est: id ab Christo & Apostolis Traditum, dici necesse est. Aug. epist. 118. Insulentissima insania est existimare, Non rectè fieri, quod ab vniuersa Ecclesia fit. Tale est Baptisma paruulorum actu non credentium: quod nec Lutherani, nec Calvinistæ, nec Catholici ex Scripturis contra Anabaptistas in Colloq. Frankent. potuerunt. Et idem Synodus Generalis Wittenberg. ex Luthero in Gal. 3. Kem. Exa. sess. 7. definiuit tenendum ex fide. Tale de non rebaptizandis hæreticis; quod Aug. defendit ex Traditione sola, contra S. Cypr. in hoc Traditionis negligetem: At ante mortem conuersum, ait Aug. epist. 48.

III. Reg. Quod omnis retrò seruaui Ecclesia, merito creditur ab Apostolis institutum, & si tale sit, vt ab ecclesia potuerit institui. Talis est Quadragesima: quam Caluinus Institution. libr. 4. capit. 12. §. 20. vocat superstitionem, post Apostolos excogitatam. Sicut & S. Ordines minores dicit, l. 4. c. 19. §. 24. nouitium com-

mentum Sorbonistarum, &c.

IV. Reg. Cum omnes Ecclesia Doctores communi docent consensu, aliquid ex Apostolica Traditione descendere; illud Traditionem esse credendum est. Ratio. Quia si talis consensus errare posset; posset & Ecclesia; quæ suos sequi Doctores tenetur. Tale est, Imaginum cultus, Ritus Baptismales. &c.

V. Reg. Esse ab Apostolis Traditum id, quod pro tali habetur in Ecclesijs, in quibus continuata successio est ab Apostolis. Sic Iren. l. 3. c. 3. Tertul. l. de præscript.

II. DE VERBO DEI INCARNATO.

QVÆSTIO III.

Qualis sit Luthero-caluinistis S. Trinitas, & Christi Diuinitas?

HÆRESIARCH. I. Diagoras & Theodorus, ait *Cic. l. 1. de nat. Deor.* negant Deum esse: Protagora, esse dubitauit. Plato, vnum esse asseruit. Alij, plures fecere Deos.

2. Gnostici. Carpocrat. Manichæi, duo Principia statuerunt, Bonum spirituum, Malum corporearum rerum. *Cerdoniani & Marcionita* vnum Legis, alium Euang. lii Deum esse voluerunt.

3. Sabelliani, Naetiani, Praxeani, Hermogeniani sub an. 200. & post, Trinitatē vnā esse personā affirmarunt, quæ iuxta officia, nūc Pater, nūc Filius, nūc Sp. S. diceretur: teste *S. Aug. l. de har. c. 41. 4. Ebion, Cerinth.* sub an. 90. negarunt Christi Diuinit. quod merus homo ex Iosepho & Maria natus fuisset. *Euseb. l. 3. hist. Eccl. c. 17. Itē Carpocrates* sub an. 137. teste *Aug. de har. c. 7. 5. Arius* finxit, Deū sēper fuisse Patrem, Filiū ante creaturas creatum, & à Filio Sp. Sanctum, teste *Euseb. sed. 4. quæst. Eunomian. de quæst. 1.*

Lutheranos itēq; Calvinianos quosdam: adeoq; in his primipilos. similia istis sensisse & scripsisse, reor nec ipsos Lutherocaluinianos induci facile posse vt credant. Alii argutores, se suorum dicta infanda interpretari aliō nitentur; cautiōres humanū lapsū excusabūt, in varia lectione voluntatē negare noluērunt; sed eōmnes sectariorū opiniones Synodalesq; Consensus opponent: & ex professo ab suorum blasphemis abhorrebunt. Verum tamen quot, & quantifera hæresum quo hoc, & cum damnatissimis istis hæresiarch. præcis senserunt, & cum nupero, Caluini equali. licet antagonista eius talium asserere Serueto? *lib. 5. Trin. p. 189. Et in respon. ad art. 1.*

Ita & Ministri Transyluani l. 2. c. 4. atheizant omnes. Vide in meo *Luthero-c.* p. 1. q. 6. 7. 8. 9. 11. 12. vbi totidem ipsorum verba quæ recitantur; quæ & refutantur partim, partim & in meo *Antichristo* quæst. 3. 4. 5.

PAPISTA. Sacrum vtrumque reclamatur Instrumentum; vniuersaque SS. Patrum consentiens Antiquitas; & Ecclesia Dei conclamat aduersum Atheistas istos.

1. Nam, 1. Reg. 2. *Non est sanctus, ut est Dominus: neque enim est alius extra te.* 3. Reg. 8. *Deus Israel, non est similis tui Deus.* At si duæ aliæ forent naturæ diuinæ; essent similes. Mar. 12. *Vnus est Deus, & non est alius præter eum, scilicet in Vnitate naturæ.*

2. Trinitas est in personis distincta per relationes; sed non diuisa. Vnde symb. Athanasii: *Alia est Persona Patris, alij Filij, alia Sp. S.* Dicit a. Boetius lib. de Trin. *Substantia in diuinis continet Vnitatem: Relatio multiplicat Trinitatem.* Si ergo, ait S. Tho. p. 1. q. 28. a. 3. c. Relationes Non distinguuntur realiter, non erit in diuinis Trinitas realis; sed rationis tantum: Quod est Sabelliani erroris.

3. Quare sic ratiocinatur S. Tho. 1. q. 30. a. 1. Nomen *Persona* significat in Diuinis Relationem, vt rem subsistentem in natura diuina: Sed relationes reales sunt in diuinis plures: *ibid.* q. 27. a. 1. 3. 4. Ergo sunt plures res subsistentes in diuina natura: & hoc est esse plures Personas. Manente nihilominus isto S. Ambrosij l. 1. de Fide c. 2. *Deus in Deo est: sed non duo Dii.* Quocirca ait Damasc. lib. 3. *Orthod. fidei c. 5. Differentiam hypostaseon in tribus Proprietatibus, scilicet paternali, filiali, & processionali, recognoscimus.*

Verum id ita, ceu S. Ambr. l. 1. de Fi-

de. c. 5. to. 2. ait. *Impossibile est Generationem scire secretum: mens deficit, vox silet.* Sed per originem generationis & processionis distinguitur Trinitas, ait D. Tho. 1. q. 32. a. 1. *Ergo Trinitas ea personarum per rationem cognosci non potest.* Vnitas vero Deitatis, hoc est.

Nam Pagani, vt plures inuenerunt Deos; Vnum tamē cognouerunt, Rom. 1. Aut cognoscere naturaliter poterunt.

II. HÆRESIARCHIA. IESVS Christus non est vere Vnus solus Deus ab æterno; vt qui ante incarnationem Nihil fuit, nisi per idam in mente Dei. Ita olim Ebion & Cherinthus apud Irenæum l. 1. c. 15. 26. Item Samaritanus & Photinus apud Aug. *heresi* 44. & 45. De Trithemismo, vide q. sequente.

LUTHERO-CALVINISTA similiter: patet *Luthero-c.* q. 7. & 9.

PAPISTA. I. Dominus IESVS in Euangelio se esse docet Iudæis Vnum, vnumque Deum; vt in meo *Antichristo*, q. 3. n. 6. demonstro.

2. Ita Moyses Deu. 4. *Dominus ipse est Deus, & non est alius præter Vnum, Deus.* 6. *Audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus vnus est; Vnitate numerica, non specifica: Vnitate naturæ non solum charitatis, vt Erasmus, Calvinus, Transyluani, & Ariani volunt. Similia passim in libris Historialibus, & Prophetiis: Vnde Bell. l. 1. de Christo, c. 3. De S. Patribus ibidem.*

RATIO fauet. 1. Deus est summum Ens: *Ego sum, qui sum.* Exo. 3. Ergo est simile Vnus. Quo enim quid est magis Ens, eò magis est Vnum. Et quo quid perfectius est in Esse, eò longius abesse ab Non esse, & proinde ab diuisione.

2. Deus est suum Esse: Exo. 3. *Ego sum*

qui sum: & caret omni cōpositione: ergo non est multiplicabilis, nec diuisibilis in plura indiuidua. Nam Esse proprium vnus, non potest Esse alterius.

3. Deus est, Pl. 82. *Solus Altissimus*: Eccl. 1. *Vnus altissimus*: Est finis vltimus omnium, Apoc. 1. *Ego sum α & ω*. Est infinitus in essentia, potentia, sapientia. &c. Pl. 144. *Et magnitudinis eius non est numerus*. Ego vnus est numero.

Suasiones Transyluanorum fileo; quod hodie plerique Luth. & Calu. ab eis abeant.

III. HÆRESIARCHIA. *Christus est minor Pater*. Est instrumentum Patris in creando. Est aliquid Natura diuina. Est Proprietate tantum distinctus à Patre: &c. Et quæ talia complura in meo *Luthero-c. 9. 9.* Ita Arius, teste *Epiph. heresi. 69.*

LUTHERO-CALVINISTÆ Eadem; & his infandiora plura: adeo profecit deterior posteritas hæretica.

PAPISTA. Quæcunque iam attulimus ad demonstrandam Vnitatem Christi cum Patre in vna Deitate & naturas omnia illa & ad Æqualitatem vtriusque euidenter valent. De quo vide & in meo *Antichristo Calu. q. 3. n. 6. Et q. in sequente.*

IV. HÆRESIARCHIA. *Christo homini est communicata à Deo Diuinitas, non aeterna generatione sed per inhabitationem, & gratiam.*

Ita Nestorius apud Theodoretum l. 4. *hæres. fab.*

CALVINISTA. *Christus secundum Diuinitatem restitui sibi gloriam postulat*: ait Melanch. Et Calvinus: *Pater solus in Scripturis Deus vocatur per excellentiam.*

LUTH. *Filius Dei est Virtus Patris, & Instrumentum.*

ERASMVS. *In Scripturis Pater intelligitur, quoties absolute DEVS appellatur.*

CALVIN. *Christus secundum Diuinitatem est Mediator*. &c. Vide *Luthero-c. 9. 9. 11. & 12.*

PAPISTA. Quæ in Veteri Testamento de Vno vero Deo dicuntur; ea-

dem in Nouo Testam. exponuntur de Christo: Ergo Dei Filius, quia Deus verus, est *Æqualis Patri secundum Diuinitatem: minor Patre secundum Humanitatem*: ait Symbolum Athanasii: quod Gregorius Niger vocat *Symbolum Athanasii*, Sed blasphemè.

1. Vt, istud Num. 21. *Dominus immisit in populum ignitos serpentes*: Paulus de Christo exponit. 1. Cor. 10: *Neque tentemur Christum: sicut quidam tentauerunt; & à serpentibus perierunt.*

2. Item, Mala. 3. *Ego sum primus & nouissimus*: Apoc. 1. de Christo: *Ego sum α & ω. Ego sum primus & nouissimus; & viuens, & sui mortuus.*

3. Item Pl. 101. *Tu Domine initio terram fundasti*. Hebr. 1. Christus probatur esse maior Angelis, & creator. &c. Vide plura talia, apud *Bell. l. 1. de Christo. c. 4.* Et in meo *Luthero-calv. q. 12.*

QVÆSTIO IV.

An Luthero-caluinistæ sint Triniticæ?

HÆRESIARCHIA. *Tres sunt Spiritus aeterni, essentiali numero differentes.*

Ita olim Peratæ, apud Theodoretum l. c. 18. *hæres. fabul. asserentes, Trinitatem esse tres Deos, tres mentes.* Vide *Annales Bzouii anno 535. §. 10.* Baron. to. 7. Philoponus abolitam hæresin hanc renouauit: Item Gallus, sub annum 1090. Contra quem S. Anselmus stetit. Idem docuit Raym. Lullus sub annum 1240. *tres personas tres Essentias esse.*

DE LUTHERO-CALVINO, eorumque sequacibus, idem disertè docentibus, vide meum *Luthero-c. p. 1. q. 9. 11. & 12.* Hodie tamen communiter deseruerunt errorem.

PAPISTA. Ex Euangelio blasphemiam refutatam require in meo *Antichristo. p. 1. q. 2. & 4.* præcipuè. Quibus ad

de ex D. Tho. p. 1. q. 31. a. 1. Cùm, iuxta Symbolum Athanasii, *Vnitatis in Trinitate, & Trinitas in Vnitase veneranda sit*: etymologicè quidè Trinitas significat vnã essentiam trium personarum; quasi trium Vnitatis: At propriè, magis denotat Numerum trium personarum vnus Essentia. Ideo Pater non est Trinitas, neque pars Trinitatis; sed Persona eiusdem. In qua, ait S. Aug. l. de Fide ad Petrum, c. 2. to. 3. *non est aliud Pater, aliud Filius, aliud Sp. S. quam vnus personaliter sit Alius Pater, alius Filius, alius Sp. Sanctus.*

2. Probè iuxta Deut. 4. *Dominus ipse est Deus; & non est Alius præter Vnum*: Non Alius in Essentia Vno; et si sit Alius in personarum Trino numerali. Neque in hoc sunt tria indiuidua singularia, quasi vnus speciei; sed Vnus Deus vnus est indiuiduum singulare solum; & non Vniuersalis quasi ad speciem plures: id est, Trinitas est numerica, non specifica.

3. S. S. Patrum hac de . . . sunt istæ propositiones summaria.

1. *Est Deus Pater, Deus Filius, Sp. S. & tamen non tres Dii, sed vnus Deus.* S. Ambt. l. 2. de Fide c. 2. *Deus in Deo est; sed non duo Dii.*

2. Patres negant numerum inueniri in Diuinitate; sed solum in Personarum proprietatibus.

3. Patres vocant Deum singularem aut naturam indiuiduam.

4. Negant Deum esse vnum speciem.

5. Dicunt esse mysterium ineffabile, quod tres Personæ sint vnus Deus: At si forent Vnus speciem, non esset mysterium.

6. Dicunt Sabellium ad Iudæos, ne-

gantes personarum Trinitatem; Atque ad Paganos pertinere, asserentes Deorum pluralitatem: Ecclesiam incedere via media; quæ nec vnã Personam esse Deum credat cum Iudæis; nec plures Deos cum ethnicis. Hæc summa Patrum, quos vide apud Bellar. Hæcenus de TRINITY.

QVÆSTIO V.

An, quæ sit in DIVINIS Personarum Inæqualitas Ariana?

HÆRESIARCH. Non sunt Aequales in Deo Personæ; sed Pater est cæteris eminentior ut Essentia in cæteris Essentiis. Sic Arius, sub annum 324. teste Euphanio. *hæres. 69.* & Theodoro. *eto lib. 4. hæres. fabul.* Atque in hoc, Trinitatis ab iis Arius asserens tacite *Duos Deos.*

LUTHERO-CALVINISTA. Lutherus libe. contra Latomum tom. 2. Wittemb. anno 1551. testatur. *Animæ meæ odit quosdam: & optime exegerunt Ariani, ne vocem illam profanam & nonnam Regulu Fidei statuerent.* Idem in Gen. 1. *Dei Filius est instrumentum, quo Deus Pater est vsus in operando.* Sic & alii.

CALVINVS. Filius etiam in diuina Natura, officij ratione Patre minor est. Sic & cæteri. Vide meum Luthero-c. p. 1. q. 9. & 12.

PAPISTA. In *Antichristo part. 1. q. 5.* prolixè è Scripturis liquet *Æqualitas Personarum in Deo.* Quibus adde: 1. Ioan. 5. *Tres sunt, qui testimonium dant in celo: Pater, & Sp. S. Et hi tres VNVM sunt.* Et tres sunt, qui testimonium dant in terra, *Sp. Aqua & Sanguis.*

Quibus docet Christi & Diuinitatem vnã, vnãque Humanitatem. Quare, ibid. *Si testimonium hominum accipimus; testimonium Dei maius est.*

2. Rursus ibid. *Vi simus in Vero Filio e-*

ius, hic est verus Deus, & Vita aeterna. Atqui vnus solus est verus Deus; ergo æqualis. Ergo non solus Pater est Verus Deus; Quod nomē proprium Patris esse contendunt malitiosè Transyluani & Erasmus. Ita ibidem S. Patres 3. Ioan. 1. in principio, id est, ab æterno, erat Verbum, Dei Filius: & verbum erat substantialiter in Vnitate æquali apud Deum: id est, ait S. Ambr. Deus in Deo vnus. Idecirco & Deus erat Verbum. Et Omnia per Ipsum facta sunt. Ergo infert S. Aug. lib. 1. de Trin. c. 6. Verbum non est factum: quia est vnus Deus cum Patre. &c.

4. Id quod explicat Apostolus, Col. 1. In ipso condita sunt vniuersa in caelis & in terra. &c. Omnia per ipsum, & in ipso creata sunt; & ipse est ante omnia; & omnia in ipso constant. Ecce tibi Deum Verum, Æqualem, Æternum.

5. Clarius Hebr. 1. Per quem fecit & facta sunt. Idque explicatur disertius, Hebr. 11. Fide intelligimus aptata esse sæcula Verbo Dei, vt e invisibilibus visibilia fierent. Male igitur fingunt Transyluani li. 2. c. vlt. intelligi sæcula noua reparati generis humani.

1. RATIO denique D. Tho. p. 1. q. 42. a. 4. eumcit. Necesse est dicere Filium Æqualem Patri in Magnitudine. Magnitudo enim Dei non est aliud, quam perfectio naturæ ipsius: hæc autem est de ratione paternitatis & filiationis; vt fili^o per generationem pertingat ad habendam perfectionem naturæ, quæ est in Patre, sicut & pater. &c. Nec potest dici quod virt^{us} Dei Patris fuerit defectiua in generando; neque, quod Dei filius successiue, sed p^{er} trāsmutationē, vt homo, ad perfectionem peruenerit: Vnde ne-

cesse est dicere, quod ab æterno fuerit Patri Æqualis in magnitudine.

Vnde, Ioan. 14. Ego in Patre, & Pater in me est. D. Tho. ibid. a. 5. c. fc. 1. Secundū Essentiam, quam Pater Filio communicat. Ideo S. Hil. l. 5. de Trin. ait: Naturam suam sequitur immutabilis Deus, immutabilem gignens Deum subsistentem.

2. Secundum Relationem: Quia vnus, oppositorum est relatiue in altero secundum intellectum.

3. Et secundum Originem: Quia processio verbi intelligibilis non est aliquid extra; sed manet in dicente: Id etiam, quod verbo dicitur, in verbo continetur. Et eadem ratio est de Sp. S. Hæc S. Thomas.

2. RATIO par de Potentia est. Nam Ioan. 5. Quacunque Pater facit, hæc & Filius similiter facit. Ergo Æqualis est Potestate. Potentia enim, ait D. Tho. ibid. art. 6. agendi consequitur perfectionem naturæ: in qua Patri Filius est æqualis necessariò: vt iam est sensum.

QVÆSTIO VI.

An Dei Filius sit gradu minor à Patre distinctus quàm Deus?

II. HÆRESIARCHAR^{um}, apud Cyril l. II. in Ioan. c. 7. & 18. & apud Aug. in serm. Arianorum, tom. 6. ita docuit. *Christus fuit Deus Vnigenitus, voluntate & præcepto Patris, ante omnia sæcula constitutus, omniumq; futurorum Deus & Dominus. 2. sed u tamen, vt Sacerdos, adorat Deum Patrem; & ab omnibus adoratur vt Deus 3. Sacerdos est quatenus Deus. Sacrificium eius est Caro 4. Unde inferebat: Fieri non potest, vt subditus superiori, Vnigenitus Ingenito, Sacerdos Deo Vnus sit.*

LVTHERO-CALVINISTA. Lutherus: Verbum est instrumentum Patris in operando. &c. Melancthon in Locis (Stancaro interprete, immundis), anni 1558. partim Epist. ad Elect. Brandeb. ita Synoptica.

Dei

Dei filius, quatenus Deus, Mediator est, Sacerdos & Pontifex.

2. Patri obedit & ministrat; subditus est & subiectus: ei supplicat, eum orat, apud eum intercedit: orat haereditatem gentium.

3. Postulat dari sibi ac restitui gloriam: Arcanum Diuinitatis consilium ingreditur. &c.

CALVINVS epist. ad Polonos proflus similia, ac tantum non multa eadem. In cathedra Pinozo uiana: Filius in diuina natura Patre minor est. Inst. l. 2. c. 14. §. 3. Subiectus est Patri quoad diuinitatem. Et alibi, Est Patris Vicarius, Minister, & ab inimicis secretis. &c. Vide Luthero-caluin. meum quaestion. 9. 12.

PAPISTA. Recte Stancarus lib. de Trin. Philippum Melanch. appellauit Antichristum septentrionis, unde patitur omne malum. Interea nihilominus Philippina illa Obedientia diuinæ naturæ adeo placuit Symmystis Bergensibus, & Lutheranis proceribus arrisit paradoxon illud; vt, tanquam Cedro dignum, in suam illud Concordiæ Formulam traductum, omnibus germanè Euangelicis, scilicet, Laicis quidem credendum; Ministris autem prædicandum proposuerint.

Obedientia, inquiunt pag. 556. Christi, non est Vnius naturæ sed totius Personæ. Per totam verò Personam, aiunt pag. 727. significare se DVAS NATURAS. O theologissimos vigiles Capitolinos! id est, gracitatores anserinos.

Reuocemus ad tres nunc ferè omnia, ad Sabellium, Arium, Nestorium.

I. SABELLIVS, sub annum 216. finxit: Deus vna est persona; Trinitas nulla est: diuersa autem nomina sunt, excogitata ad diuersos Dei effectus significandos.

Ita & CALVINVS Lib. contra Gentilem:

Pater Filio nec in solido, nec in parte communicauit Essentiam: Tres solum, Inst. l. 1. c. 13. §. 5. Proprietate quadam distincti sunt.

II. ARIVS, sub annū 324. finxit: Christus minor est Patre; prima ab eo creatura productus.

LUTHERO-CALVINISTÆ similiter vt patet in meo eodem, quaestione 9. 12. 13.

III. NESTORIUS, sub annum 428. confinxit: Maria solum Christum peperit, cui deinde accessit Dei Filius inhabitator per gratiam.

Ita & Lutherus in Concio. Nat. Dom. Vnus Christus est Deus omnipotens alter Christus est Homo non omnipotens.

Brentius l. recognitionis suæ pag. 137. Communicatione Proprietatum Filius hominis ab inhabitante Dei Filio ornatur.

Quæ quidem singula tam aliena sunt à Dei Verbo Scripto; quam ab ipso Incarnato IESU Christo Dei Filio veritate æterno.

QVÆSTIO VII.

An Christus, quæ Deus, sit impassibilis, mortalis & Impeccabilis?

I. HÆRESIARCH. Petrus Cnaffæus Fulle Epif. Alexan. deprauator Trishagii, auctor Theopaschitarum fuit dicentium: Vnum in Trinitate passum in carne fuisse ac mortuum.

De quo in Concil. Romano damnato ita Felix Papa: apud Bzouium anno 483. §. 4. Passionem impassibili Deo iniquissime inculisti: immortalis Spiritus mortem opponere presumpsisti. &c.

LUTHERO-CALVINISTA noster p. 1. q. 16. prolixè docet, de Lutheranis asserentibus a-

Apud Gerlachium contra Buseum: *Vera sunt hæc propositiones; Diuinitas est nata, crucifixæ, mortua.*

CALVINVS Inst. l. i. c. 17. *Deitas mortalis est, & aliquando mortua. &c.* Lutherani hanc hæresin Concordiæ suæ infertam perennare voluerunt, & quater millenis subscriptionibus corroborauerunt.

PAPISTA. Respondi in meo Lutherocaluinista, q. 16. & in Antichristo q. 7. Et verò Concilij Romani contra Cnaffæum anathematismus secundus est iste anno 483. *Si quis confundit duas Christi naturas, dicens: Deum passum carne; & non passum Christum carne secundum Apostolum, damnetur. Tertius: Si quis impassibilem & immortalem Deum Verbum dicit conuersum in passionem & mortem; & non reddit eius Carni; damnetur.*

II. HÆRESIARCH. Mala opera in impiis regit Deus. Ita Manes apud Aug. hæresi 46. 49.

LUTHERI eadem verba sunt totidem, in assert. art. 36. to. 2. Vitenb. anni 1551. Et eum articulum dicit omnium optimum esse. & rei Christiana summam. &c. CALVINVS quærentum, docere contendat, Deum esse scelerum autorem, repete ex nostro Lutherocal. q. 17. 18.

PAPISTA: Ibidem contra venenum hoc præbui amuletum: & alibi ex professo pertractandi id locus erit infra proprius p. 4.

III. HÆRESIARCH. Apud Bzouium in Annalibus anni 357. §. 1. Photinus Christum non fuisse ante D. Virginem asseruit. Sic & Paulus Samosatenus, anno 464. §. 5. & anno 266. §. 7. Et Nestorius Eam esse Theocoon negauit. &c. Sed uterque damnatus est.

CALVINVS quoque Institution. libr. 1. cap. 13. §. ult. ait: *Stulte fingitur in Patre continuus auctus & enerandi: quia scilicet, semper intelligit se, id est, generat procedens Verbum Dei Filium.*

PAPISTA. In Antichristo nostro quæst. 7. Christus ipse respondet, & immortalem suam vindicat Æternitatem: Sic & Heb. 13. *IESVS Christus heri, &*

hodie, & in secula. Heb. 7. *Neque initium dierum, neque finem vitæ habens.* Apoc. 1. 4. 11. sæpius: *Qui erat, qui est, & qui venturus est. Quin Imò Ioan. 5. Illic est Verus Deus, & vita æterna.* Vide Bell. l. 1. de Christo. c. 8.

QVÆSTIO VIII.

*Caluiniana in Diuinis Distinctio an sit in-
distincta Athea an Auto-
thea?*

I. HÆRESIARCH. I. Sabelliana, Samosatena. & Distinctionem in Deo negant Personalem.

2. Tritheici, vt Philoponus, Gallus, Lullus, &c. tridivalem constituunt.

3. Ariani, tres inæquales in Deo somniabant.

4. Ariani, quosque execrabantur, & aversos. De hisce require in nostro Luthero. c. 9. 20.

CALVINISTA. Calvinus Inst. l. i. c. 13. §. 23. *Filius Dei est compositum quid: pars vna est à semet ipsa, altera à Patre.*

Calu. l. contra Gentilem pag. 917. *Si essentialiter Pater cum filio communicavit ex parte; dimidius Deus est: Si ex solido; in ipso Patre evanuit. Ergo Vel cum Sabellio, non distingui filium à Patre personaliter, sensit: Vel cum Manichæo, statuit, etiam naturâ distingui utrumque.*

PAPISTA. I. Vox, *Alius*, in Scripturis realem distinctionem significat. Vt Ioan. 5. *Alius est, sc. à me Pater, qui testimonium perhibet de Me.* Et Ioan. 14. *Alium, à me & se diuersum, Paracletum dabit vobis.*

Sic in Personis: at in Natura *Ego & Pater unum sumus.* Ioan. 10. *Isa. 48. Dominus me misit, ET Spiritus eius.* Eph. 2. *Per ipsum Filium habemus accessum ad Patrem in vno spiritu.* En diuersos tres.

2. Scriptura facit Deum loquentem in numero plurali.

Y Gen.

Gen. I. Dixit Deus; Faciamus hominem ad imaginem. Gen. 3. Ecce Adam quasi vnus ex Nobis factus est. Gen. II. Venite descendamus, & confundamus linguam eorum. Ioan. 14. Ego & Pater ad eum veniemus, & mansionem faciemus.

3. Scriptura, de Deo loquens, ternario numero gaudet: Vt Ego sum, qui sum; qui est, misit me ad vos. Exo. 3. Ibid. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob. Deut. 6. Dominus Deus Dominus vnus est. &c. Vide Bell. l. 2. de Christo c. 6.

II. HÆRESIARCH. Mahumetis vox est: Azorata 27. Deus substantia est necessariò existens; cui impossibile est, vt Essentiam aliunde mutetur.

CALVINI VOX est, Inst. l. 1. c. 13. §. 23. Quomodo Creator est Christus, si qui omnibus Esse dat, non erit à seipso; sed aliunde Essentiam mutuabitur. Vix ouo conformius ouum est.

PAPISTA. Longè secus S. Patres, Hilarius l. 4. de Trinit. Nihil, nisi natum, habet Filius, id est, ait Aug. tract. 31. in Ioan. Quicquid est Filius, de illo est, cuius est Filius, Ideo Dominum IESVM dicimus Deum de Deo. Secus à Caluino concilia. Secus S. Biblia. Vide Luthero-cal. q. 21.

III. DE CHRISTO HOMINE.

QVÆSTIO IX.

An Luthero-caluiniani sint Nestoriani?

I. HÆRESIARCH. Cherintus, Apostolorum erate, IESVM separauit à Christo; vt purum hominẽ ex Ioseph & Maria natum; in quem dum baptizabatur, specie columbæ, descendit Christus. Ita apud Irenæum l. 1. c. 23.

Dein PELAGIANI quidam, ait Cassianus l. 1. c. 6. de

Incar. docuerunt, Natum merum Hominem, sed meritis, anno ætatis 30. Christum factum: post passionem suis item meritis factum Deum: Similiter que alios suis posse viribus bene beatèque viuere, atque beati.

APOLLINARIS sub annum 378 Diuinitatem Christi anima loco fuisse confinxit: quod humana careret anima. Bzou. anno 349. §. 5.

NESTORIUS, sub annum 429. Patriarcha Constantinopolitanus, innouauit idem; ad deus; Christum non solum Naturam, sed & Personam humanam assumptam; at proinde Mariam solam esse Xristotocor, non diotocor; & trinitatem, passionem, &c. ascensionem Homini soli tribuendam.

POTIO VNIONEM Christi cum Lei Filio factam postea fingebat quadrifariam, teste Euaris lib. 1. c. 1. &c. & Theodoret l. 4. her. fabul. (Qui principio & Nestorianus contra Cyrillum scripsit; sed resipuit in Conc. Chalcedonensi A. 451.)

1. Per in habitationem Dei in Christo, vt tempore voluntate Dei: Vt vir & mulier duæ personæ sunt, vna tamen caro: ita Christus est Deus.

3. Per Operationem qua Deus utebatur homini Christo in miraculis patrandis.

4. Per Participationem: qua Verbum Christo in petiuit Nomen Filii Dei, Dignitatem, vt adoratum Vt imagines afficiuntur Nominibus Sanctorum & Honoribus.

LUTHERVS in Conc. de Nat. Dom. Imperi quidam Christum Hominem Omnipotentem facere. Ab ea tamen abiuit sententia in contrarietate Eutychianam. De qua questus Beza lib. contra theses Andr. Smidlini; Germania, ait, totiusque mundi peccata fecerunt, quod Lutherus in ea sententia non perseverauerit.

2. Nic. Selneccerus epist. ad Wirtemb. Dicere; Humana in Christo natura non est omnipotens; blasphemum est.

3. Realem Attributorum communicationem docent Lutherani; Verbalem Caluinista. Pater in Luthero-cal. q. 24. 25. Et eam fieri velle accidentaliter ex Vnione naturarum, At hoc Nestorianum est.

Caluinianum istud Bezæ lib. contra Westphalum: Deus per Omnipotentiam suam non potest constitutere Corpus Christi in pluribus locis. Sed de Omnipotentia Christi vide Luthero-c. p. 1. q. 14.

CALVINVS Inst. l. 1. c. 13 §. 9. perpetuò distinguit Duas in Christo Personas, Vnam Filii Dei